

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра культурології

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЧАСУ

Матеріали

V Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

(м. Харків, 23 травня 2024 р.)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра культурології

До 220-річчя
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ
ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЧАСУ

Матеріали
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(м. Харків, 23 травня 2024 р.)

Харків
«Право»
2024

Редакційна колегія:

А. П. Гетьман (голова), В. М. Пивоваров, О. В. Уманець, О. В. Прудникова

Організаційний комітет конференції:

Гетьман А. П. – академік Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, Ректор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України;

Пивоваров В. М. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Уманець О. В. – кандидатка мистецтвознавства, доцентка, доцентка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Прудникова О. В. – докторка філософських наук, професорка, професорка Університету Самсуна Ондокуза Маїса, Туреччина, професорка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Лисенко О. А. – кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Меліхова Ю. А. – кандидатка юридичних наук, старша викладачка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Слюсаренко Т. О. – кандидатка мистецтвознавства, старша викладачка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Шумейко О. А. – кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Разумовська О. В. – старша лаборантка кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Духовна культура України перед викликами часу : матеріали
Д85 V Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Харків, 23 травня 2024 р.) / [редкол.: А. П. Гетьман (голова), В. М. Пивоваров, О. В. Уманець, О. В. Прудникова] ; МОН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. культурології. – Харків : Право, 2024. – 154 с. – (До 220-річчя Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого).
ISBN 978-617-8448-43-1

Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю містять доповіді, у яких висвітлено актуальні проблеми духовного буття України, національної ідентифікації та збереження культурної пам'яті.

УДК 008(477)

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

2. Бондар Є. М. Художньо-стильовий синтез як феномен сучасної хорової творчості: автореф. дис....доктора мистецтвознавства: 17.00.03. Одеса: Одеська національна музична академія ім. А. В. Нежданової, 2021. 42 с.

3. Уманець О. В. *Lacrimosa* війни: громадянська позиція митця перед ви-кликами часу. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2023. Вип. 61. Т. 3. С. 83–89.

Л. М. Казначесва,
канд. іст. наук, доцентка,
доцентка кафедри івент-індустрій,
культурології та музеєзнавства
Рівненського державного гуманітарного
університету
ORCID 0000-0002-8896-2145

М. О. Лавор,
здобувач вищої освіти 1 рівня, 4 к.,
спеціальність «Менеджмент
соціокультурної діяльності»,
кафедра івент-індустрій, культурології
та музеєзнавства
Рівненського державного гуманітарного
університету

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ІНІЦІАТИВИ ЯК ФОРМИ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ ПАМ'ЯТІ (НА ПРИКЛАДІ М. РІВНЕ)

Російсько-українська війна, що триває вже десять років, увиразнила сутнісні основи та важливі проблеми сучасного суспільства, наголошуючи на наріжності національної ідентичності, ролі культури та культурної пам'яті. Саме культурна пам'ять є вкрай важливою для сучасної України, адже у ній відображено історію, цінності, традиції, звичаї, що, у свою чергу, допомагає збереженню національної єдності та приналежності до спільної культурної спадщини, формуванню підґрунтя для майбутнього розвитку.

В умовах сьогоденної війни культурна пам'ять допомагає гуртувати суспільство навколо спільних цінностей та історичного досвіду, сприяє

формуванню патріотизму та національної гідності, консолідації задля позитивних змін та трансформації суспільства [2].

Поруч із традиційними формами репрезентації культурної пам'яті (матеріальні артефакти, усні перекази, обряди, традиції, цінності та ін.) цінними є сучасні соціокультурні ініціативи та практики, які поширюють культурні наративи. Важливою є сфера освіти, яка є засобом поширення знань.

Культурні цінності фіксуються також у мистецтві, тому творення художніх творів – книг, фільмів, музики, що відображають культурну спадщину, є важливою частиною соціокультурного творення.

Однією з форм збереження культурної пам'яті є підтримка та популяризація традиційного: ремесел, обрядів, звичаїв, кулінарних традицій. Цікавим кейсом у цьому напрямі є ініційований та зреалізований громадськими організаціями у співпраці із Управлінням з питань стратегічного розвитку та інвестицій виконавчого комітету Рівненської міської ради та за фінансової підтримки європейських партнерів соціокультурний проєкт «Культурна спадщина кухні – просування кулінарних традицій через професіоналізацію гастрономічної пропозиції Любліна і Рівного». В рамках ініціативи, що тривала упродовж 2014–2020 років у межах Програми транскордонного співробітництва, було представлено проєкт «Кулінарна спадщина Рівненщини: МАЦИК».

Для реалізації проєкту були проведені польові дослідження: у експедиції поліськими селами дослідники зібрали важливий фольклорний матеріал – старовинні кулінарні рецепти. Як результат – був створений кулінарний онлайн-каталог «Смакуй Рівненське: автентичні страви та напої» та його паперовий варіант, складений трьома мовами. Підтримуючи інклюзію сучасних соціокультурних ініціатив, каталог видали й шрифтом Брайля.

Цінним став проморолик «МАЦИК» із субтитрами трьома мовами, який також популяризував автентичну регіональну страву. Фіналом проєкту навесні 2021 року став фестиваль автентичної кухні «МАЦИК» [1]. Соціокультурний проєкт такого штибу надзвичайно важливий для збереження та відродження унікальних регіональних традицій, дослідження місцевої кухні, рецептів, технологій приготування, особливостей використання місцевих продуктів, їх популяризації. І це, безумовно, – вагомий внесок у збереження культурної спадщини регіону.

Важливим способом збереження, передачі та репрезентації культурної пам'яті є цифровізація та архівування культурного контенту в онлайн

форматі для широкого доступу. Рівненські культурні інституції мають певний досвід у цьому напрямі роботи. Так, у Рівненському обласному краєзнавчому музеї працівниками сектору впровадження цифрових технологій ведеться копітка робота із наповнення цифрової колекції матеріалами з фондів музею. На сьогоднішній день діджиталізовано унікальні рукописи та стародруки XVII – XIX століть та метричні книги XVIII – XIX століть із фондів музею, місцеві часописи 1940-х років, створено та запропоновано відвідувачам переглянути у онлайн-форматі 3D-моделі музейних артефактів давньоруського періоду, козацької доби, сакральні пам'ятки Волині XII – XIX століть, зразки декору, мистецтва скульптури та ін. [3].

Однією з останніх практик у напрямі цифровізації, здійснених на базі музею спільно із громадською спілкою Центр цифрової історії, стали спроби колоризації світлин 100-річної давнини, створення інтерактивних освітніх матеріалів з доданою реальністю, виготовлення тривимірних моделей історичних артефактів та інші сучасні цифрові ініціативи, що покликані зберегти та передати цінності у сучасний спосіб [4].

Отже, культурна пам'ять покликана зберігати культурну ідентичність, цінності та зв'язок із минулим, формуючи розуміння того, хто ми є крізь призму історичного досвіду та успадкованих традицій. Сучасні соціокультурні ініціативи та практики як форми репрезентації культурної пам'яті допомагають передавати цінності, знання, спогади з покоління в покоління.

Важливо докладати комплексних зусиль державних, громадських організацій та окремих носіїв культури для збереження нашої культурної самобутності. Адже культурна пам'ять є невід'ємною частиною національної ідентичності та запорукою успішного майбутнього розвитку України як суверенної, процвітаючої європейської держави.

Література

1. Агенція сталого розвитку Громадська організація. URL: <https://citydev.com.ua/uk/projects/kulinarna-spadshina-rivnenshini-macik>
2. Вербицька П. Культурна пам'ять як чинник конструювання ідентичності в умовах трансформації українського суспільства. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Verbytska_Polina/Kulturna_pamiat_iak_chynnyk_konstruiuvannia_identychnosti.pdf?PHPSESSID=5kotots1aep8j99dbivvvgg3rm2
3. Рівненський обласний краєзнавчий музей. URL: <http://museum.rv.gov.ua/cifrova-kolekciya/rukopisi-ta-starodruki-z-fondiv-rokm/>
4. Центр цифрової історії. Громадська спілка. URL: <https://www.facebook.com/digitalhistorycenter/>

Зміст

Гетьман А. П.	
Передмова	3

ТРИБУНА НАУКОВЦЯ

Бевз Т. А., Василевська Т. Є.	
Культурна пам'ять в умовах війни: виклики для України	5
Герасіна Л. М.	
Міфологізація як спосіб маніпулятивного політико-культурного впливу на свідомість	10
Зимогляд Н. Ю.	
Фестиваль «PIANO ART VICTORY» як репрезентант сучасного національного фортепіанного мистецтва	13
Калиновський Ю. Ю., Жданенко С. Б.	
Сила духу як необхідна умова ментального самозбереження під час російсько-української війни	15
Колеснік Т. В.	
Європейські цінності в українській освіті: виклики та перспективи	19
Коновалова І. Ю.	
Концепт «твір» у сучасній художній рефлексії	21
Перевалова Л. В.	
Правові виміри сучасної художньої практики: проблеми і дисонанси	24
Пивоваров В. М.	
Оцінка рівня зацікавленості темою академічної доброчесності	26
Прудникова О. В.	
Професійно-педагогічна комунікація як складова інформаційної культури сучасного викладача	29
Савченко Г. С.	
Воєнні твори як феномен сучасної української культури	32
Требін М. П.	
Концепт «культурна пам'ять» у сучасній гуманітаристиці	34
Щепакін В. М.	
Представники Харківської державної академії культури в мистецькому спротиві агресорові	38
Ван Цзяцин	
Концептуальні модуси хорової музики в сучасному культурному просторі	41

Казначєєва Л. М., Лавор М. О.	
Соціокультурні ініціативи як форми репрезентації культурної пам'яті (на прикладі м. Рівне)	44
Карчова Ю. І.	
Градації народнопісенного виконавства у сучасному національному художньому просторі	47
Лермонтова О. О.	
Звукообраз домри в сучасному художньому просторі	49
Лу Тунцзе	
Камерно-вокальна музика у просторі українського музичного мистецтва	52
Меліхова Ю. А.	
Розвиток мілітарної культури в Україні. Стимулювати не можна стримувати?	55
Мельниченко В. С.	
До питання юридичних аспектів культурної політики ЄС	58
Піха А. І.	
Сучасна мистецька освіта в умовах діджиталізації: проблеми та виклики	60
Сердюк О. В.	
Молоді українські композитори у пошуках естетичного ідеалу	63
Слюсаренко Т. О.	
Культурно-просвітницька діяльність як провідний вектор розвитку Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (до 220-річчя університету та 20-річчя Палацу студентів)	66
Сушицька О. Л.	
Марія Тілло: герць поета з небуттям	69
Теслер Т. М.	
Шляхи розвитку української естради	71
Уманець О. В.	
Культурно-мистецький проект у сучасному культурному просторі України	74
Шумейко О. А. Культура мовлення в соціокультурному контексті сучасності	77
Yurt E.	
What Happened to the Hybrid? Through the Postmodern Difference	79

ТРИБУНА МОЛОДОГО ДОСЛІДНИКА

Аудін А. В.	
Post-human thinking as a possible way to assess contemporary problems	83
Богатирьов В. О.	
Тезаурус оркестрування в навчальному дискурсі: досвід американської і європейської практик	85
Жила Е. М.	
Рецепції світового художнього доробку в сучасному акордеонному мистецтві	87
Сє Пен	
Проблеми сучасного академічного вокального виконавства	89
Юрко Х. С.	
Опозиційність пари понять у тембробознавстві	92
Янжула Д. А.	
Solo trombone in the context of contemporary musical genre trends: compositional and performance aspects	94

СТУДЕНТСЬКА ТРИБУНА

Антоненко Д. Р.	
Правове забезпечення діяльності Ради Європи у сфері збереження культурної спадщини	97
Багрій В. В.	
Музичні твори як об'єкт права інтелектуальної власності	99
Васюхно С. А.	
Концепція реформування сучасної освіти крізь призму особистісно орієнтованої парадигми	102
Вежновець В. О.	
Актуальні проблеми використання юридичної термінології	104
Вовк Д. О.	
Особливості юридичної термінології як спеціалізованої системи правових понять	106
Гавдзінська М. О.	
«Уяви Україну» – арт-меседж українських митців у світі	108
Громенко Д. М.	
Шляхи вдосконалення культури мовлення юриста	110
Гулько Н. О.	
Митець – голос нації і її бойовий клич	112

Гурченкова О. А.	
Розвиток культурного простору Харківщини в умовах повномасштабного вторгнення	114
Дервянко Є. В.	
Національна культурна ідентичність в умовах глобалізації	117
Коноваленко К. А.	
Фемінітиви як загальнообов'язкова норма	119
Кравець В. М.	
Особливості формування й становлення європейської ідентичності	121
Лизогуб С. В.	
Культурна дипломатія: формування образу держави на міжнародній арені	123
Мартинюк О. О.	
Цифрова культурна спадщина як ключовий феномен у розвитку сучасної цифрової культури: аналіз, виклики та перспективи	125
Омельченко А. С.	
Сучасний контент розвитку культури через призму національної ідентичності	128
Ровна К. О. Формування державної політики України у сфері нематеріальної культурної спадщини	130
Рудницька К. С. Порушення прав людини у творі О. Волинської «Коли сонце не сходить»	133
Савченко В. Е. Традиції і новації у сучасномународнопісенному виконавстві	135
Сайчук Ю. В. Українська література на межі ХХ–ХХІ ст.: дзеркало епохи	138
Синяньська К. М. Вплив глобалізації та інформаційних технологій на ідентифікацію особистості	140
Сиротюк В. В.	
Програма «Креативна Європа» в Україні	142
Флоренко А. Е.	
Чарівний світ мистецтва Марії Примаченко	144
Хомінець Т. В.	
Актуальні проблеми авторського права в Україні: окремі аспекти	145
Шевченко К. В.	
Жанрові та виконавські особливості етюду Ф. Ліста №3 Des-dur «UN SOSPIRO»	147

Наукове видання

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЧАСУ

Матеріали

V Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(м. Харків, 23 травня 2024 р.)

Видається в авторській редакції

Комп'ютерна верстка *А. Т. Гринченка*

Підписано до друку 24.05.2024. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 8,9. Обл.-вид. арк. 9. Тираж 100 пр. Зам. № 94

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>

E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017